

Ängelholms kommun
info@engelholm.se

2022-04-11
1 (20)
Dnr-2021:8028

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Toftaskolan SO 2 i Ängelholms kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Toftaskolan SO 2 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Toftaskolan SO 2 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar lärares samverkansarbete på ett sådant sätt att alla lärare ges möjlighet att samverka kring bedömningsfrågor och arbeta för likvärdiga bedömningar av elevers kunskaper på olika nivåer.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 30 september 2022 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Vänligen hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2021:8028) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är att rektorn leder verksamheten genom att initiera relevanta och väl grundade utvecklingsinsatser utifrån kontinuerliga uppföljningar och analyser av verksamhetens resultat. Uppföljningen sker vidare utifrån ett jämställdhetsperspektiv och rektorn arbetar för att elever, oavsett könstillhörighet, ska ges likvärdiga möjligheter att nå målen. Utifrån sin uppföljning fattar rektorn beslut om resursfördelning på ett sådant sätt att det möter de behov som identifierats. Rektorn har härtill skapat en organisation som

möjliggör kollegial samverkan och leder till en utveckling av undervisningen samt gemensamma förhållnings- och arbetssätt.

Rektorn följer kontinuerligt upp skolans resultat och gör välutvecklade analyser

Granskningen visar att rektorn, tillsammans med lärare och personal i elevhälsan, kontinuerligt följer upp och analyserar verksamhetens resultat på ett sådant sätt att de utvecklingsinsatser som initieras är väl grundade och relevanta. Av inkommen information och intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärare framgår att resultaten i varje ämne följs upp i januari och juni på lärar-, grupp- och organisationsnivå. Personalen berättar att de utvecklat den nuvarande modellen för analys under senaste åren. Enligt rektorn har lärare vidare fått kompetensutveckling i att analysera, vilket lett till att analyserna fördjupats. I samtliga personalintervjuer ges en enhetlig och likvärdig bild av hur arbetet konkret går till. De beskriver att lärare följer upp och analyserar måloppfyllelsen i sina undervisningsgrupper i sitt eller sina ämnen och frågar sig vad resultaten beror på utifrån undervisningens genomförande. Analyserna utgår från andel elever som nått upp till kunskapskraven, betyg och resultat på nationella prov, men också resultat av enkäter och samtal med elever om deras lärmiljö. Detta första led av kvalitetsarbetet, som kallas resultatanalys, genomförs även tillsammans med ämneskollegor för att tillsammans identifiera eventuella mönster i respektive ämne. I nästa steg genomförs en processanalys, som enligt lärare innebär att de vänder och vrider på de problem som identifierats, för att tillsammans i arbetslagen komma fram till vad som behöver utvecklas i undervisningen. All intervjuad personal beskriver att rektorn sedan får del av vad som framkommit i resultat- och processanalyserna och att rektorn sedan genomför en strukturanalys.

Av samtliga intervjuer framkommer att arbetet med uppföljning och analys också leder till att lärare, elevhälsa och rektorn tillsammans kommer fram till vilka insatser som behövs för att utveckla undervisningen. Detta dels i specifika ämnen, dels på en ämnesövergripande nivå. Rektorn berättar vidare att lärarnas analyser leder fram till förslag på insatser som de själva kan påverka på gruppnivå, medan rektorn i strukturanalysen identifierar vilka eventuella strukturer på skolan som kan behöva förändras. I inkommen information och intervjuer framkommer att de tre övergripande utvecklingsområden som all personal arbetar mot under innevarande läsår handlar om att utveckla elevers läsförståelse och skrivförmåga (benämns på skolan som "språk, skriv och läs" och förkortas på skolenheten SLS), öka elevers engagemang och motivation till skolarbetet och att elever ska uppleva trygghet under rasterna. Arbetet med elevers upplevda trygghet utgörs av flera olika delar. Bland annat har innebörden av rastvårdskapet tydliggjorts och en socialpedagog har anställts

(vilket beskrivs mer utförligt i det här beslutet under området Trygghet och Studiero). Arbetet med SLS och motivation bedrivs som en del av undervisningen, men utvecklas också gemensamt via olika mötesformer (dessa beskrivs närmare i slutet av området Rektors ledarskap).

Granskningen visar vidare att rektorn utifrån sin uppföljning fattar beslut om resursfördelning och när det är påkallat även omfördelning av resurser, för att möta de behov som identifierats. Rektorn beskriver hur hen följer upp insatserna genom att delta i och följa arbetet som sker i möten och i undervisningen. Häri ingår även att följa upp värdegrundsuppdraget, som enligt rektorn också ingår som en del av processanalysen. Under läsåret går rektorn vidare tillbaka till de mål som satts upp i strukturanalysen för att se om de är på rätt väg. Rektorn deltar även vid de mitterminskonferenser som sker under vår och höst för att följa upp elevers måloppfyllelse och följer undervisningen genom samtal med personalen. Som en konsekvens av dessa uppföljningar gör rektorn justeringar av resursfördelningen, exempelvis genom att omfördela resurspersonal, utifrån de behov som hen ser i sin regelbundna uppföljning av verksamheten.

Rektorn leder ett jämställdhetsarbete genom att säkerställa likvärdiga möjligheter för alla elever

Granskningen visar att rektorn leder arbetet med att följa upp verksamhetens resultat utifrån ett jämställdhetsperspektiv samt arbetar för att elever, oavsett könstillhörighet, ska ges goda förutsättningar i skolarbetet och likvärdiga möjligheter att nå målen. I intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärare framkommer att de i sin uppföljning och sina analyser jämför flickor och pojkars resultat. Av nationell statistik för läsåret 2020/21 framgår att flickor i årskurs 6 på Toftaskolan generellt har en högre genomsnittlig betygspoäng i närapå samtliga ämnen. Rektorn säger att denna typ av skillnader visserligen är ett nationellt problem som personalen har diskuterat, men att de kommit fram till att det inte fråntar dem sitt ansvar att jobba med frågan på skolan utifrån de jämställdhetsproblem som de har. Enligt rektorn handlar det om att det är fler pojkar än flickor som har åtgärdsprogram och fler pojkar som har svårigheter med läs- och skrivförmågan, medan fler flickor har en problematisk frånvaro. I sina samtal har de kommit fram till att arbetet med dessa frågor faller väl in under skolans utvecklingsarbete med SLS och motivation. Lärare berättar att de har diskuterat de skillnader som de ser i sina analyser och att de som pedagoger får upp ögonen för skillnader i undervisningen och ställer sig frågan vad de själva gör i sin undervisning som medverkar till att det blir såhär och vad de kan göra annorlunda. Enligt representanter för elevhälsan har

personalen vidare läst litteratur om skillnader mellan flickor och pojkar i skolan, men de säger att de både behöver och ska arbeta vidare med jämställdhetsarbetet.

Rektorn organiserar och leder ett pedagogiskt utvecklingsarbete

Granskningen visar att rektorn skapat en organisation som ger goda förutsättningar för kollegial samverkan och ett gemensamt lärande som leder till en utveckling av undervisningen samt gemensamma förhållnings- och arbetssätt. Av inkommen information och intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärare framgår att rektorn avsatt tid och skapat en mötesstruktur på skolan för att möjliggöra lärares samverkan sinsemellan och med skolans elevhälsoteam. Under årskursvis teamtid, som utökats under innevarande läsår efter önskemål från lärare, arbetar undervisande lärare med att utveckla och följa upp gemensamma planeringar, utifrån ett fokus på de utvecklingsområden som konstaterats i processanalysen. Det framgår av intervjuerna att lärarna arbetar på lite olika sätt i olika arbetslag, beroende av hur deras tjänster är utformade, och att teamtiden utnyttjas väl. Bland annat används tiden till att diskutera vad som fungerar och vad som behöver förändras i undervisningen. Det framgår emellertid också att teamtiden omfattar lärare som är anställda vid skolenheten för årskurs 4-6, medan vissa lärare som undervisar i praktiskestetiska ämnen tillhör arbetslag vid den skolenhet som utgörs av 7-9. Ytterligare mötestid avsätts kontinuerligt för SLS-möten då alla lärare vid skolenheten deltar, för kompetensutvecklingsinsatser och implementering av den modell för läs- och skrivstrategier som utvecklats på skolan.

Härtill berättar rektorn och representanter för elevhälsan om det förebyggande arbete som bedrivs av elevhälsan, med fokus på de tre utvecklingsområdena, som omfattas av möten kallade EHT förebyggande. Arbetet som bedrivs där kopplas sedan till kompetensutvecklingsinsatser och de mötestillfällen, kallade Lärande forum, som hålls mellan elevhälsa och lärare. Inför Lärande forum observerar elevhälsorepresentanter och rektorn lektioner, för att de tillsammans med lärare ska kunna utveckla arbetet med att stärka elevers motivation ytterligare. Slutligen framkommer i intervjuerna att de gemensamma rutiner och förhållningssätt som råder på skolan tas upp vid arbetsplatsträffar och att skolledningen sett till så att det finns en digital mapp där samtliga rutiner, strukturer och uppdrag finns beskrivna och samlade, inklusive länkar till olika dokument.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är att lärare bedriver en strukturerad och målfokuserad undervisning som också omfattas av en varierad undervisning med olika arbetssätt och arbetsformer samt ett väl avvägt stöd till elever. Vidare utformar lärare undervisningen på ett anpassat sätt och arbetar för att stärka elevernas motivation till skolarbetet och tro på den egna förmågan genom att introducera olika strategier för att utveckla motivationen. Härtill ger lärare elever möjlighet att reflektera över olika frågor och sin egen kunskapsutveckling samt utöva visst inflytande över det som sker i undervisningen genom utvärdering och möjlighet att delge vad som intresserar eleverna. Skolinspektionen ser visserligen att arbetet med elevers inflytande kan stärkas genom att elever involveras i planeringen, men delar rektorns bedömning att det arbetet kan utvecklas inom ramen för det gemensamma arbete som redan bedrivs genom skolans Lärande forum.

Undervisningen präglas av tydlig struktur och är utformad på ett varierat och stimulerande sätt

Granskningen visar att lärare bedriver en strukturerad och målfokuserad undervisning som innefattar en tydlig start som anger lektionens innehåll och syfte. I intervjuer beskriver både lärare och elever hur lärare brukar arbeta med att presentera målen med undervisningen, på olika sätt. Elever berättar exempelvis att deras lärare brukar prata med dem om målen för att de ska förstå vad de ska göra. Enligt lärare arbetar de alla utifrån en likartad struktur som grundar sig i att de skapar bra gemensamma grovplaneringar, som innebär att de alla är väl förberedda. De säger vidare att deras egen bild är att de på ett bra sätt pratar med eleverna om målen, och även om de inte gör det varje lektion så återkommer de ofta till målen under ett arbetsområde. Skolinspektionens lektionsobservationer i olika ämnen visar också att lärare inleder med att berätta vad eleverna ska arbeta med, hur de ska arbeta och vad de förväntas lära sig. Flera lärare använder bildstöd för att tydliggöra instruktioner. Enligt lärare ingår också ett tydligt avslut i lektionsstrukturen, även om avsluten kan se olika ut.

Några lärare ger exempel på att de också återkommer till syftet med lektionen och att de då exempelvis kan använda sig av kontrollfrågor eller exit-tickets, vilket även bekräftas i intervju med rektorn. Enligt rektorn och representanter för elevhälsan har elevhälsan arbetat med kompetensutvecklande insatser gällande struktur i undervisningen och kopplingen mellan elevers förståelse för syftet med undervisningen och ökad motivation för skolarbetet. Rektorn berättar vidare att de arbetat med material från Specialpedagogiska skolmyndigheten för att skapa en likvärdig struktur och att det arbetet lett fram till en samsyn mellan lärare. Det arbetet har lett till att lärare skapar struktur på ett likvärdigt och anpassat sätt utifrån ämne och elevgrupp.

Granskningen visar vidare att lärare skapar en varierad undervisning som omfattar olika arbetssätt och arbetsformer och ger ett väl avvägt stöd till elever. Både rektorn och lärare beskriver hur lärare arbetar för att skapa variation. Lärare delar upp lektionen i olika delmoment och eleverna arbetar med uppgifter både enskilt och gemensamt. Exempelvis berättar lärare att de alla arbetar enligt EPA modellen (enskilt, par, alla) och att de vidare arbetar för att även få in praktiska moment i exempelvis matematik, då det passar en del elever bättre. Under Skolinspektionens lektionsbesök ser inspektörerna exempel på sådant som lärarna berättar om. När elever behöver hjälp utvecklar lärare vidare frågorna som finns i boken, förklarar vad elever ska ta reda på och ger ledtrådar. Eleverna bekräftar i intervju att det är på liknande sätt som lektionerna brukar vara utformade. Enligt elever får de också det stöd som de behöver av sina lärare, med något enstaka undantag där elever säger att de kan få vänta på att få hjälp. Elever berättar att deras lärare exempelvis förklarar hur de kan tänka om någon uppgift är svår. Lärare kan också ge vägledning genom att visa var i boken de kan hitta svar på frågor och enligt elever uppmuntrar deras lärare också dem att ta hjälp av klasskompisar.

Lärare arbetar med att anpassa undervisningen och motivera eleverna till lärande

Granskningen visar att lärare i hög grad utformar undervisningen och bemöter eleverna på ett sätt som syftar till att stärka elevernas motivation till skolarbetet och tro på den egna förmågan genom att introducera olika strategier för att utveckla motivationen och anpassa undervisningen till elevers olika nivåer. Lärare berättar att de arbetar på olika sätt för att stärka elevers uthållighet. Exempelvis utökar de succesivt tiden för hur länge elever ska arbeta med ett moment eller en uppgift utan att ge upp. Lärare arbetar även med att försöka få eleverna att förändra sin inställning genom att "lura hjärnan" och tänka positivt om saker. Enligt elever anstränger sig deras lärare för att eleverna ska uppleva lektionerna som intressanta. I de fall de tappar orken förklarar deras lärare varför uppgifter är viktiga och lärare hjälper dem

också att tro på sig själva genom att peppa dem, ge bra tips och göra uppgifter lite roligare. Personal i elevhälsan beskriver att lärare är duktiga på att entusiasmera elever, visa att de bryr sig om dem och att skapa relationer till eleverna. Under Skolinspektionens lektionsobservationer talar lärare ofta om vad elever gör bra, exempelvis genom att säga "perfekt förklarat" när en elev förklarar ett begrepp. I några lektionssalar sitter det ett dokument på väggen där det står "Ändra hur du tänker" och där under står "Istället för att tänka – jag är inte bra på det här, Tänk istället – vad är det jag inte förstår?". Någon elev berättar att de genom dessa exempel kan få tips på hur de kan tänka om de har fastnat vid en uppgift. Enligt lärare handlar de anpassningar som de gör i undervisningen både om att stärka elevers motivation och att göra anpassningar till gruppens och enskilda elevers nivåer. Exempelvis säger lärare att en text som elever kan läsa enskilt i en klass behöver de ta upp på tavlan och läsa gemensamt i en annan klass. Vidare berättar lärare att de förbereder extrauppgifter och att det finns utmaningar för de elever som kommit längre. Enligt lärare arbetar de också mycket med att klargöra olika begrepp. Detta dels för att möta ett behov hos enskilda elever och dels därför att böcker inom samhälls- och naturorienterande ämnen är utformade för att täcka hela mellanstadiet och behöver därför anpassas efter elevers ålder och förmåga.

Lärare ger elever möjlighet att regelbundet reflektera över olika frågor och sitt eget lärande

Granskningen visar att lärare ger elever möjlighet att regelbundet reflektera kring olika frågor och att elever även görs delaktiga i sitt lärande genom att de får reflektera över sin egen utveckling. Både lärare och elever beskriver i intervju att lärare låter eleverna reflektera kring olika frågor, utan att det alltid finns ett givet svar. Elever berättar att de exempelvis får uttrycka hur de tänker eller tycker i olika frågor. Vidare berättar elever att även om de fått instruktioner om att göra på ett sätt så låter lärare dem förklara hur de har tänkt och då kan deras sätt också vara rätt. Några elever säger att de dock tycker att det ganska ofta finns ett rätt svar på lärares frågor, exempelvis i matematik. Lärare beskriver att även om det ofta finns ett rätt svar i exempelvis matematik så efterfrågar de hur elever har tänkt och löst uppgiften. Vidare är deras arbete med att tydliggöra de mål som de arbetar mot ett sätt för lärarna att göra eleverna delaktiga i sitt lärande. Exempelvis utgår lärare från elevers egna uppsatta mål och tydliggör vad som behövs för att nå dit i olika ämnen. Som en del av inledning och avslutning under flera av de lektionsobservationer som Skolinspektionen har genomfört får eleverna frågor om vad de minns från tidigare lektioner, både avseende vad de har gjort och vad de har lärt sig, liksom vad de lärt sig under dagens lektion. Lärare bekräftar också det som elever tar upp och säger att det är bra att de minns.

Lärare ger elever möjlighet att ha ett visst inflytande över det som sker i undervisningen

Granskningen visar att elever ges ett visst inflytande över det som sker i undervisningen genom att lärare ger elever möjlighet att utvärdera undervisningen och delge vad som intresserar dem. Lärare säger i intervju att de i sin planering tar hänsyn till synpunkter som elever framfört vid utvärderingar. Enligt några elever frågar deras lärare dem om vad de tycker att läraren hade kunnat göra annorlunda och hur de tycker att arbetet har fungerat. Andra elever säger att deras lärare inte riktigt frågar hur de tycker att olika sätt att arbeta fungerar, men att de får utvärdera skolveckan under klassråd utifrån frågor om trivsel och hur de tycker att det fungerat på rasterna. De kan även få bestämma vilket innehåll de ska arbeta med, exempelvis genom att skriva texter om sådant som de är intresserade av. Elever säger också att de kan få rösta mellan olika alternativ eller själva bestämma i vilken ordning de vill utföra vissa uppgifter, däremot brukar lärare bestämma om de ska arbeta i par eller i grupp. Lärare berättar att de arbetar med att skapa delaktighet hos elever genom att exempelvis efterfråga arbetssätt som eleverna gillar vid uppstarten av ett nytt arbetsområde, både som ett sätt att öka elevers delaktighet och för att öka elevers motivation. De berättar att de också frågar elever vad de vill ska ingå i undervisningen utifrån intresse. Lärare säger emellertid också att de i en del klasser arbetar mer med att skapa en tydlig struktur än att göra elever delaktiga, därför att det är vad som behövs för att skapa studiero. De beskriver vidare att det är de som lärare som styr upp arbetet medan elever kan ha visst inflytande, men att elever skulle kunna göras än mer involverade. En del saker, såsom utformning av bedömningssituationer, kan elever exempelvis få visst inflytande över när de blir äldre men inte redan i årskurs 4. Även personal i elevhälsan beskriver att lärare skapar ramarna men att elever ges viss frihet att påverka inom ramarna. Rektorn berättar att en del lärare redan arbetar mycket med att göra elever delaktiga i undervisningen, men att arbetet med att stärka elevers delaktighet kan utvecklas ytterligare utifrån den struktur för undervisningen som de redan byggt upp och som fungerar bra. Rektorn säger vidare att hen vill att de, genom sitt gemensamma arbete i Lärande forum, ska utveckla arbetet på så sätt att elever även görs delaktiga i lektionsplaneringarna.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är att personalen bedriver ett samlat arbete på skolan tillsammans med eleverna för att skapa studiero, som utgår ifrån gemensamma förhållnings- och arbetssätt. Det bedrivs vidare ett medvetet arbete på skolan för att skapa trygghet bestående av såväl främjande som kartläggande och förebyggande insatser.

Skolan har ett gemensamt pågående arbete för att skapa och bibehålla studiero

Granskningen visar att det bedrivs ett samlat arbete på skolan som också involverar eleverna för att skapa studiero, och som utgår ifrån gemensamma förhållnings- och arbetssätt. Av såväl inkommen information som intervjuer med rektorn, representanter för elevhälsan och lärare framkommer att de gemensamt driver ett förebyggande arbete som utgår från de behov som de har identifierat genom enkäter och samtal med eleverna. All intervjuad personal beskriver att de har en samsyn kring hur de ska arbeta för att skapa studiero och att det också förmedlas till elever och vårdnadshavare. Personalen pratar sig samman vid läsårsstarten kring vart de vill nå och hur de kan hjälpas åt och de är överens om att det behöver utgå från samma regler och en gemensam policy. Samtlig intervjuad personal beskriver också att deras arbete med att skapa studiero är nära förknippat med skolans arbete att skapa struktur i undervisningen. Exempelvis berättar lärare att i ett par av klasserna, där det förekommit viss oro, har de behövt fokusera särskilt på lektionsstrukturen. Undervisande lärare har då kommit överens om gemensamt upplägg och även beslutat om elevers placering i klassrummet, vilket lärarna säger har gett viss effekt, medan elever är mer tveksamma till om detta hjälpt. Både rektorn och lärare beskriver hur deras arbete med att öka elevernas motivation är viktigt för studieron i klassrummet och att det är något de samtalat mycket om i personalen. Exempelvis arbetar de med att skapa en nyfikenhet hos eleverna för det som ska ske på lektionen och att eleverna ska känna att de lyckas. Lärare berättar även att de försöker anpassa schema och upplägg av lektioner till när på dagen de förläggs, så att exempelvis mer

praktiska moment, även i teoretiska ämnen, förläggs till eftermiddagstid då elever börjar bli trötta i form av exempelvis utomhusmatematik.

Vidare beskriver rektorn att det i uppföljningen av verksamheten har framkommit att händelser under rasterna har påverkat studieron i klassrummet. Genom att de köpt in ny utrustning och numera erbjuder styrda rastaktiviteter har eleverna getts bättre förutsättningar att få en positiv känsla med sig in till lektionen. En del elever beskriver också detta, medan andra fortfarande upplever behov av mer insatser för att öka trivsel på raster. Enligt lärare har de vidare fört samtal med eleverna om hur de ska ha det i klasserna, särskilt i de klasser där det under exempelvis utvecklingssamtal framkommit att elever upplevt att de blivit störda av andra. Även elever berättar att de ofta får frågor om hur de uppfattar studieron i klassen och att deras lärare pratar med dem om hur de själv kan hjälpa till för att det ska bli studiero. Elever i flertalet klasser säger också att de oftast kan koncentrera sig utan att bli störda av andra, även om det kan skilja sig åt mellan olika lektioner. Både elever och lärare i en klass berättar att de brukar ha tyst musik i bakgrunden när de kommer till lektionen på morgonen. Enligt eleverna gör det att det inte blir stimligt. I en annan klass inleder de dagen med tyst läsning, vilket också ger en lugn start och som även visade sig i samband med Skolinspektionens lektionsobservationer. Enligt några elever är det dock ett par elever i deras klass som tidvis stör ordningen. I de fall ljudnivån stiger under en lektion hjälper det enligt eleverna ändå oftast att läraren säger till. Rektorn och lärarna är medvetna om att det finns behov av fortsatt arbete i en del klasser och beskriver att det finns pågående insatser, som elevhälsan är involverade i.

Det bedrivs ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan

Granskningen visar att det bedrivs ett genomtänkt och gemensamt arbete på skolan för att skapa trygghet och att arbetet består av såväl främjande som kartläggande och förebyggande insatser. Av inkommen dokumentation och intervjuer med rektorn, elevhälsorepresentanter och lärare framgår att arbetet med ökad trygghet är ett av skolans prioriterade utvecklingsområden. Detta eftersom brister i tryggheten på skolgården kommit upp i skolans systematiska kvalitetsarbete via skolans trygghetsenkäter, trygghetsvandringar och i samtal med eleverna. Även i Skolinspektionens enkäter till elever i årskurs 5 från vårterminen 2021 framkommer att resultatet ligger lägre än för riket i övrigt, exempelvis inom området "Förhindra kränkningar". Tänkbara orsaker som identifierats till låga enkätresultat handlar om avsaknad av rastaktiviteter och en otydlighet i uppdraget som rastvärd. På skolan har de därför förstärkt kollegiet med en socialpedagog som bland annat närvarar under elevernas raster för att bland annat förebygga kränkande behandling och uppmärksamma eventuella mönster som främjar en trygg skolmiljö. Rektorn berättar

hur arbetet kontinuerligt följs upp genom att socialpedagogen sammanställer månadsvisa rapporter över de eventuella mönster som identifierats. Elever säger vidare att de utöver att besvara trygghetsenkäter har fått vara med och prata om skolmiljön, att de önskat fler aktiviteter under rasterna och att de exempelvis fått nya basketkorgar och pingisbord, vilket eleverna tycker är bra. Vidare har innebörden av att vara rastvärd förtydligats, från att tänka att eleverna ska vaktas till att tänka att rastvärdar ska bidra till en meningsfull rast. Elever beskriver att de upplever en skillnad och det är färre konflikter. Även lärare och rektorn säger att deras gemensamma arbete på skolan har lett till färre konflikter, även om de har ett fortsatt arbete att göra. Exempelvis beskriver både rektorn, representanter för elevhälsan och lärare hur kuratorn och specialläraren arbetar med ett riktat värdegrundsarbete i två av klasserna, bland annat på grund av den jargong som förekommer mellan elever. Detta är något som även framkom under en av Skolinspektionens lektionsobservationer där elever uttryckte sig nedsättande om andra, men något dolt för läraren. I intervju med elever i klassen berättar de emellertid att deras lärare har pratat med dem om hur de pratar och beter sig mot varandra och att detta har hjälpt till viss del.

I skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling beskrivs det arbete som redovisats ovan och det framgår vidare att det också finns ett trygghetsteam på skolan som ansvarar för att genomföra kartläggningarna samt sammanställa och analysera resultat. Planen tas även fram i en kortare elevversion med text och bild som finns i klassrummen och används av lärarna. I planen och intervjuer med personal och elever framkommer även de gemensamma ordningsregler som finns på skolan, som bland annat handlar om att visa hänsyn och respekt för varandra. Enligt elever får alla klasser vara med och tycka till om ordningsreglerna och sedan är det rektor som fattar beslut. Elever säger att de också har pratat om vad som händer om någon inte följer ordningsreglerna.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är att rektorn följer upp och analyserar omdömen och betyg, för att till viss del identifiera eventuella avvikelser. Rektorn ger vidare lärare förutsättningar att samtala om

* Rättelse enligt 36 § Förvaltningslagen (2017:900) - s. 13 saknades i
2022-04-22 det först utskickade
Anna Sundman Hultén
Anna Sundman Hultén

bedömningsrelaterade frågor inom ramen för den mötesstruktur som finns på skolan, men möjligheterna till att arbeta med sambedömning har ännu inte utvecklats på ett sådant sätt så att det säkert sker med regelbundenhet och omfattar alla undervisande lärare.

Rektorn analyserar omdömen och betygssättning och uppmärksammar vissa avvikelser

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar omdömen och betyg i syfte att delvis identifiera eventuella avvikelser. I intervju med rektorn framkommer att rektorn utöver betygsstatistik och lärares omdöme av elevers måluppfyllelse också utgår från lärarnas analyser av varför resultaten ser ut som de gör. Vidare har studie- och yrkesvägledaren i uppdrag att sammanställa betygen med syftet att identifiera eventuella avvikelser. Rektorn säger att de visserligen har uppmärksammat att betygen ligger högre i en del praktiskestetiska ämnen och lägre i exempelvis matematik och svenska och att det finns skillnader i betyg mellan flickor och pojkar, men att rektorn i sin analys inte har identifierat en olikvärdighet i betygssättningen. Rektorn har därför heller inte funnit anledning att samtala enskilt med någon lärare om hens betygssättning. Enligt rektorn har hen snarare sett att avvikelser i betygssättningen kan kopplas samman med behovet av att utveckla elevers motivation samt läs- och skrivförmåga. Vidare säger rektorn att upplägget av undervisningen i vissa praktiskestetiska ämnen passar en del elever bättre, vilket förklarar att elever når en högre måluppfyllelse i dessa ämnen än i teoretiska ämnen, även om elever också i praktiskestetiska ämnen har svårt att läsa sig till vad de ska göra. Specialläraren berättar att hen träffar rektorn inför mitterminskonferenserna för att samtala om de dokument som lärare fyllt i och de bedömningar som de har gjort, utifrån ett fokus på vad bedömningarna beror på, men att de samtalen inte omfattats av frågor om likvärdiga bedömningar. Enligt lärare har inte heller de involverats i samtal om huruvida betygsresultaten har någon koppling till likvärdighet i betygssättningen. Lärare säger emellertid att det ingår i deras analys att se över exempelvis hur många A de satt i betyg. Av nationell statistik för läsåret 2020/21 framgår att det i jämförelse med riket är relativt få elever i årskurs 6 på Toftaskolan SO2 som får de högre betygen i flertalet ämnen. I intervju säger lärare att de tror att detta kan bero på att det under en tid varit många lärare som slutat och att en del information om elever riskerar att gå förlorad trots överlämningar.

Rektorn ger lärare vissa förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar

Granskningen visar att rektorn visserligen ger lärare förutsättningar att samtala om bedömningsrelaterade frågor inom ramen för den mötesstruktur som finns på skolan, men att möjligheterna till att arbeta med sambedömning ännu inte utvecklats på ett

sådant sätt så att det säkert sker med regelbundenhet och omfattar alla undervisande lärare. I intervjuer med rektorn och lärare framkommer att lärare samtalar om bedömningsfrågor inom ramen för deras processanalyser, vid studiedagar, under teamtid och i samband med mitterminskonferenser. Härutöver berättar rektorn att det i vårens arbete med den nya läroplanen ingår att diskutera likvärdighet i bedömningar utifrån värdeorden. Enligt rektorn ingår det i teamtiden att diskutera bedömningsfrågor och utveckla gemensamma bedömningssituationer. I processanalyserna har det dock framkommit att tiden inte varit tillräcklig för att också arbeta med sambedömning. Därför har teamtiden utökats under innevarande termin med ytterligare en halvtimme till 3,5 timme per vecka, vilket även framkommer i intervju med lärare. Lärare som undervisar i samma ämnen i en årskurs berättar att de i hög utsträckning arbetar med samrättning och sambedömning av prov och uppgifter efter varje område. Samtidigt berättar andra lärare som inte tillhör arbetslagen eller har kollegor som undervisar i samma ämnen att de står ensamma i bedömningsfrågor, även om de kan söka upp andra kollegor och rådfråga dem i de fall de känner sig osäkra. Lärare säger vidare att de vill kunna konstruera fler bedömningssituationer tillsammans. Lärare och rektorn berättar att lärare sambedömer nationella prov, men att de på grund av pandemin och sjukfrånvaro under innevarande läsår har haft svårt att helt följa det upplägg som varit planerat. Upplägget som både rektorn och lärare säger sig vilja ha innebär att samtliga lärare som undervisar i ett ämne, i årskurs 4 till 6, ska delta vid sambedömning av nationella prov. Enligt lärare vore det också önskvärt med ett utbyte med någon annan skola i kommunen vid bedömning av nationella prov.

Granskningen visar avslutningsvis att lärare använder sig av olika bedömningsverktyg som ett stöd i att kvalitetssäkra sina bedömningar. Av intervju med lärare framgår att de fyller i elevers måluppfyllelse i ett dokument inför mitterminskonferenser och att de markerar godtagbara kunskaper med färgen grön medan färgen röd markerar att elever ännu inte nått upp till kraven. Utifrån dessa ifyllda dokument för de bedömningsdiskussioner med kollegor, rektorn och speciallärare. Lärare berättar att de dock saknar en nivå som markerar för elever som nått längre än godtagbara kunskaper, att samtala utifrån. Rektorn säger att hen ser en risk i att det är svårt att få till en bra diskussion med för många nivåer och att hen velat ha en skarp skillnad för att lärare ska ta ställning. Lärare berättar slutligen att de inför att de ska fylla i elevers måluppfyllelse och vid betygssättning utgår från Skolverkets bedömningsportal och bedömningsstöden för att kvalitetssäkra sina egna bedömningar och kontrollera vad som enligt Skolverket krävs för en viss betygsnivå.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar lärares samverkansarbete på ett sådant sätt att alla lärare ges möjlighet att samverka kring bedömningsfrågor och arbeta för likvärdiga bedömningar av elevers kunskaper på olika nivåer.

Granskningen visar att rektorn ger lärare förutsättningar att samtala om bedömningsrelaterade frågor inom ramen för den mötesstruktur som finns på skolan och att en del lärare kontinuerligt arbetar med samrättning och sambedömning. Det framkommer emellertid också i intervjuer att det inte är alla lärare vid skolenheten som har möjlighet att sambedöma, som en följd av att de saknar ämneskollegor i arbetslaget, eller inte tillhör något arbetslag vid skolenheten. Vidare framkommer att lärare saknar en nivå som markerar att elever nått längre än godtagbara kunskaper i de underlag som de utgår ifrån vid diskussion om elevers måluppfyllelse. Skolinspektionen ser därmed en viss risk i att bedömningsfrågor som avser vad det innebär att ha nått längre än godtagbara kunskaper inte får ett sådant utrymme att lärare har möjlighet att utveckla en samsyn kring bedömningar på olika nivåer.

Enligt 1 kap. 9 § skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig oavsett var i landet den anordnas. Av läroplanen framgår vidare att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.¹ Detta innebär att rektorn har ett ansvar för att den bedömning och betygssättning som sker är likvärdig och i enlighet med de nationella målen.

Sambedömning är av stor betydelse för att nå en ökad likvärdighet då det bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas. Då granskningen visar att det samverkansarbete som sker inte omfattar alla lärare och ämnen, samt ännu inte genomförs i den utsträckning som det finns behov av, rekommenderar Skolinspektionens att rektorn ser till att lärarnas samverkan kring bedömningsfrågor utvecklas och systematiseras i alla ämnen. Förslagsvis kan rektorn avsätta viss specifik

¹ Lgr 11, kap. 2.8 Rektorns ansvar.

tid av teamtiden för lärare att hjälpas åt att utforma ändamålsenliga bedömningssituationer samt diskutera bedömning av elevprestationer i förhållande till olika kunskapsnivåer.² För att öka möjligheten till sambedömning för alla lärare kan rektorn vidare, tillsammans med rektorskollegor, utveckla tillfällen för sambedömning mellan skolenheter. Härutöver vill Skolinspektionen med stöd av Skolverket³ påtala att även om rektorn har en betydelsefull roll, kan också huvudmannen behöva bistå med att organisera arbetet med sambedömning mellan skolenheter.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Sundman Marknäs
Beslutsfattare

Therése Mineur
Föredragande

I handläggningen av ärendet har även Helena Olivestam Torold medverkat.

² Skolverket (2018). *Betyg och betygssättning. Skolverkets Allmänna råd med kommentarer*. Stockholm: Skolverkets publikationsservice, s. 22-23.

³ Ibid.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer.
- Sex gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 2-3 mars 2022 samt genomförde en digital intervju med rektorn den 9 mars 2022. Besöket genomfördes av Therése Mineur och Helena Olivestam Torold.

Toftaskolan som ligger i Munka Ljungby i Ängelholms kommun är en skola som bedriver verksamhet i förskoleklass och årskurs 1–9. Skolan är uppdelad i tre skolenheter, varav skolenhet SO2 bedriver verksamhet i årskurs 4–6. Skolenheten leds av en rektor.